

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL
BULGARIA**

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

През 2009 година Асоциация “Прозрачност без граници” продължи да осъществява активно дейността си, свързана с противодействие на корупцията на национално, регионално и международно ниво.

През месец май 2007 година Асоциация “Прозрачност без граници” бе реакредитирана като национално представителство на Transparency International за България.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията бяха непосредствено подчинени на изпълнението на задълженията ѝ във връзка с реализацията на мисията ѝ, основните приоритети в работата ѝ, както и с основните цели и задачи, залегнали в Устава ѝ.¹

¹ **Мисия на Асоциация “Прозрачност без граници”, произтичаща от статута ѝ на българско представителство на Transparency International:** обединяването на усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Основните приоритети в работата на Асоциацията: инициирането и прилагането на проекти и програми за противодействие на корупцията на национално и регионално равнище.

Основните цели и задачи, залегнали в Устава на Асоциацията:

- провеждане на изследователски инициативи по проблемите на корупцията, чрез мобилизиране усилията на учени, общественици и експерти в съответните области;
- системно набиране, представяне и разпространение на необходимата аналитична информация сред държавните институции и граждански организации;
- разработване, тестване и осъществяване на разнообразни граждански инициативи и проекти, насочени към намаляване на корупцията;
- предлагане на експертна и техническа помощ за различни граждански инициативи, насочени към противодействие на корупцията;
- изграждане и поддържане на контактна мрежа от международни и национални партньорски и донорски организации, занимаващи се с подобни проблеми;
- дългосрочно сътрудничество с централната и местните власти, експерти в държавната администрация и неправителствени организации с подобна насоченост с цел създаване на стабилна мрежа от обществени коалиции, работещи по проблемите на борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

11 ГОДИНИ ОТ СЪЗДАВАНЕТО НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

През 2009 година се навършиха единадесет години от учредяването на Асоциация “Прозрачност без граници” - националното представителство на Transparency International в България. През този период Асоциацията натрупа значителен капацитет за създаване и реализиране на проекти за противодействие на корупцията, както и установи контакти с представители на национални и международни институции.

През последните години Асоциация “Прозрачност без граници” създаде широк кръг от съмишленици и може да разчита на голям брой независими експерти от различни области на науката и обществения живот, които участват при изпълнението на конкретни проекти. Бяха установени необходимите контакти с широката общественост, а Асоциацията си спечели име на уважавана и стабилна организация.

Екипът на Асоциация “Прозрачност без граници” продължава успешно да реализира пълния обем от цели и задачи посредством инициирането и осъществяването на специфични проекти в две основни програми:

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА, ориентирана към:

- апробиране на ефективни модели за независим експертен мониторинг и граждански контрол върху законодателството и процесите на управление от гледна точка на принципите на отчетност и прозрачност;
- повишаване на обществената чувствителност към проблемите на почтеността, прозрачността и отчетността в работата на държавните институции;
- иницииране на застъпнически кампании за пострадали от корупционни актове лица;
- провеждане на изследователски проекти.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА, насочена към обмяната на опит и създаването на регионални мрежи при осъществяването на антикорупционни инициативи.

ПОСТИЖЕНИЯ НА АСОЦИАЦИЯТА ПРЕЗ 2009 Г.

- Осъществена **най-мощната гражданска кампания срещу купуването на избирателни гласове „Сам избирам“**, получила подкрепата на 20 политически партии, над 50 неправителствени организации и водещите национални;
- Осъществено **наблюдение на изборите за Европейски парламент и Народно събрание през 2009 година**, със съдействието на над 50 неправителствени организации и повече от 400 официални наблюдатели на изборния процес;
- Изработен **Индекс за контролирания вот на изборите на Европейски парламент и Народно събрание през 2009 година**;
- Проведени **конференции, обучителни семинари, кръгли маси и обществени дискусии** по конкретни проблеми за стимулиране на институционалния и обществен дебат във връзка с превенцията и противодействието на корупцията, фокусирани върху проблемите на контрол върху ефективното използване на средства от Европейския съюз, прозрачност на финансирането на политическата дейност, гражданско участие и граждански контрол при провеждането на изборния процес;

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

- **Обучителни материали и публикации**, които представят анализите и изследванията на Асоциацията по различни проекти;

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА

ОБЛАСТИ НА ДЕЙНОСТ

I. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ПОЛИТИЧЕСКАТА КОРУПЦИЯ. МОНИТОРИНГ НА ФИНАНСИРАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ПАРТИИ И ПРЕДИЗБОРНИТЕ КАМПАНИИ

Проблемът за влиянието на корупцията върху политическия живот и върху цялостния модел, по който се осъществява управлението на страната е една от основните теми, които стоят на вниманието на Асоциация “Прозрачност без граници” от създаването ѝ до сега.

През 2001 година Асоциация “Прозрачност без граници” за пръв път осъществи наблюдение на прозрачността на предизборна кампания (президентски избори – 2001), а през 2003 година създаде методология за измерване нивото на прозрачност при финансиране на политическите партии и предизборни кампании, като използва за основа утвърдения международен Индекс за възприемане на корупцията на Transparency International. Вече шест поредни години Асоциацията провежда изследвания, на базата на които изработва и публикува годишни индекси за прозрачност при финансирането на политическите партии и политически кампании в България. Оттогава изработената методика и постигнатите резултати са обект на вниманието не само на българската аудитория, но и на другите национални представителства на Transparency International.

В рамките на това направление през 2009 година екипът на Асоциацията осъществяваше дейности по два проекта – „Гражданското общество срещу купуването на изборни гласове: ефективният граждански контрол като фактор за провеждането на честни и демократични избори” и „Граждански мониторинг на финансирането на предизборните кампании за избор на Европейски парламент и Народно събрание в България през 2009 година”.

Двете инициативи на Transparency International - България бяха осъществени като продължение на усилията на организацията да създаде среда за прозрачно осъществяване на процеса на финансиране на политическите партии и предизборни кампании. Въз основа на тези проекти Асоциация „Прозрачност без граници” успя да осъществи най-мощната гражданска инициатива през 2009 година – „Сам избирам”, която беше насочена към гарантиране на почтеността и демократичността на изборния процес. Двете основни линии на дейността бяха осъществяване на гражданска кампания срещу купуването на изборни гласове (доразвита в независим граждански мониторинг на изборния процес) и осъществяване на мониторинг на финансирането на предизборните кампании за Европейски парламент и 41-во Народно събрание.

Проект “Гражданското общество срещу купуването на изборни гласове: ефективният граждански контрол като фактор за провеждането на честни и демократични избори”

Инициативата беше осъществено в периода ноември 2008 – декември 2009 година благодарение на финансовата подкрепа на Тръст за гражданско общество в Централна и Източна Европа.

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Целите на проекта са:

- да мобилизира обществена подкрепа и да упражни ефективен граждански натиск за предприемане на адекватни мерки срещу опитите за купуване на избирателни гласове и опорочаване на изборния процес в предстоящите избори за народни представители в 41-то Народно събрание и за членове на Европейския парламент през 2009 година;
- да упражни реален граждански контрол върху изборния процес с цел гарантирането на честни и прозрачни избори, като мобилизира структурите на гражданското общество за упражняване на активен обществен натиск върху държавните институции с цел приемане на гражданските искания за промени в законодателството и за гарантиране на честни демократични избори;
- да формулира адекватни предложения за законодателни промени, насочени към ограничаване на купуването на гласове по време на изборите за народни представители и за членове на Европейския парламент през 2009 година;
- да съдейства за създаването на атмосфера на обществена нетърпимост спрямо практиките за купуване на гласове чрез фокусиране на общественото внимание върху важността на този феномен като организира застъпническа кампания за честни избори.

Инициативата бе осъществена в четири основни линии на дейност:

- провеждане на поредица от експертни и национално представителни социологически изследвания, насочени към идентифициране на обществените нагласи и експертните оценки относно причините на купуването на избирателни гласове, проявите на проблема и основните насоки за противодействие на купуването на избирателни гласове;
- анализ на дефицитите в избирателните закони, които позволяват купуване на избирателни гласове
- формулиране на конкретни предложения за промени в законите, регламентиращи провеждането на избори в България.
- кампания.
- проведено обучение за представители на неправителствени организации от страната и студенти, които извършиха наблюдението на изборния процес;
- осъществено наблюдение на изборния процес в страната – 218 наблюдатели мониторираха изборите за Европейски парламент, а 418 наблюдатели наблюдаваха изборите за 41-во Народно събрание.
- провеждане на застъпническа кампания в две основни измерения – I) национална застъпническа кампания и II) международна застъпническа кампания.

Националната застъпническа кампания включваше следните линии на действие:

- 1) Промотиране на Договор за свободен и демократичен избор ;
- 2) Обществена кампания за мобилизиране на структурите на гражданското общество и създаване на коалиция от неправителствени организации и медии, които подкрепят инициативата за ограничаване на практиките за купуване на гласове;
- 3) Медийна кампания в радио, телевизионни канали и електронните сайтове, която включва публикуване на рекламен клип с призив срещу купуването на гласове, публикуване на банери и текстови линкове в електронни издания, провеждане на пресконференции и обществени дискусии.

Проект "Граждански мониторинг на финансирането на кампанията за избори на членове на Европейския Парламент от Република България и кампанията за парламентарни избори в България"

От началото на месец юли 2008 година Асоциация "Прозрачност без граници" започна осъществяването на независим граждански мониторинг на финансирането на

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

предизборните кампании за парламентарните избори и изборите за членове на Европейския парламент от Република България. Проектът бе осъществен с финансовата подкрепа на Bulgaria Fund.

Основната цел на проекта е да се насърчи почтеността при финансирането на предизборните кампании и чрез нея да се повиши нивото на почтеността на демократичния процес, като цяло.

Посредством извършването на наблюдението Асоциация "Прозрачност без граници" си постави за цел да упражни граждански контрол върху финансирането на предизборната кампания за избиране на президент и вицепрезидент на Република България, както и да насърчи участниците в политическия процес да спазват принципите на прозрачност, отчетност и почтеност при финансиране на политическата дейност.

През април 2009 година проведено беше обучение на представители на неправителствени организации от страната, работещи на местно ниво, в усвояване на техники и подходи за мониторинг на финансиране на политическата дейност на регионално ниво.

Мониторингът на процеса на финансиране на предизборната кампания включваше:

- осъществяване на поредица от социологически изследвания на обществените възприятия относно прозрачността при финансиране на предизборната кампания. В тази връзка беше проведено национално представително изследване, проведено със съдействието на социологическа агенция "Маркет линкс";
- медиен мониторинг на публикации относно финансирането на предизборната кампания. Този компонент от наблюдението включваше мониторинг на националните печатни медии и електронни сайтове, обхващач периода от официалното регистриране на кандидатите в ЦИК до датата на провеждане на изборите;
- граждански мониторинг на финансирането на предизборната кампания в избрани населени места от всички райони на страната.

Вторият компонент от мониторинга се състоеше в проверка на декларациите относно приходите и разходите по предизборната кампания, предоставени на Сметната палата.

Въз основа на посочените методи на мониторинг на предизборната кампания беше събран голям масив от информация, който бе предоставен за анализ на експертния екип на Асоциация "Прозрачност без граници". В резултат на това бе изготвен доклад от наблюдението на финансирането на предизборните кампании.

Гражданска инициатива срещу купуването на избирателни гласове на изборите за 41-во Народно събрание и Европейски парламент – 2009 година

В началото на ноември 2008 година Асоциация "Прозрачност без граници" съвместно с други водещи български неправителствени организации предприе гражданска кампания срещу купуването на избирателни гласове на изборите за български представители в Европейския парламент и за народни представители в 41-то Народно събрание. На 24 ноември 2008 година бе учредена Гражданска коалиция за свободен и демократичен избор "Сам избирам" – неформална коалиция от организации, която първоначално включваше девет организации: Асоциация "Прозрачност без граници", Институт "Отворено общество" – София, Българско училище за политика, Европейски институт, Зелени Балкани, Институт за пазарна икономика, Фондация за реформа в местното самоуправление, Център за икономическо развитие и Център за либерални стратегии.

Учредителите на Гражданската коалиция за свободен и демократичен избор бяха обединени от основната цел – да бъдат ограничени порочните практики по купуване на

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

гласове на българските избиратели, както и да бъдат повишени прозрачността и контрола върху финансирането на предизборните кампании.

Първоначалният обхват на Гражданската инициатива срещу купуването на избирателни гласове "САМ ИЗБИРАМ" бе фокусиран в няколко основни насоки:

- формулиране на пакет от предложения за промени в изборното законодателство (намерили израз в Обществен договор за свободен и демократичен избор в България), предложени за подкрепа от страна на парламентарно представените политически партии;
- осъществяване на застъпническа кампания за приемане на законодателните предложения, както и на широка информационна кампания сред българските граждани за техните права и отговорности като гласоподаватели;
- провеждане на независим граждански мониторинг на изпълнението на предложените мерки срещу купуването на избирателни гласове и на мерките за по-ефективен контрол върху финансирането на предизборните кампании.

В процеса на анализ на постигнатите резултати и на възникналите нови предизвикателства Гражданската коалиция разшири инициативата с провеждането на независим граждански мониторинг на изборния процес. Това бе и четвъртото направление в дейността на Гражданската коалиция за свободен и демократичен избор "Сам избирам", която осъществи наблюдение на провеждането на изборите за Европейски парламент, състояли се на 7 юни 2009 година, както и на изборите за 41-во Народно събрание, състояли се на 5 юли 2009 година.

Предложението за създаване на нов модел за отчитане на резултатите от вота се превърна с основен акцент на дебата, проведен с парламентарно представените и извънпарламентарните политически партии. Според анализите и оценките на експертите на Гражданската коалиция и представители на академичната общност идеята за създаване на регионални преброителни центрове бе едно от ефективите и реалистични предложения, които могат да неутрализират и направи неефективни съществуващите практики за купуване на избирателни гласове и за упражняване на контрол над избирателите

Другото направление, в което Гражданската коалиция за свободен и демократичен избор насочи своите усилия, бе осъществяването на широка обществена кампания в подкрепа на предложените законодателни промени, както и осъществяването на информационна кампания сред българските граждани за техните права и отговорности като гласоподаватели.

Кампанията бе проведена под мотото "Сам избирам", като в периода януари – юли 2009 година в рамките на нейното осъществяване бяха организирани пресконференции, дискусии, бяха изработени и публикувани рекламен клип, картички и календари, разпространени в цялата страна. Инициативата беше подкрепена от широк кръг от национални и регионални електронни и печатни медии, които публикуваха интервюта, анализи и послания на коалицията.

С оглед на факта, че не бяха приети две от основните предложения в Обществения договор – за създаване на нов модел за отчитане на резултатите от вота и за предоставяне възможност на Гражданската коалиция да извърши наблюдение в качеството си на официално регистриран наблюдател на изборите, бе взето решение наблюдението да бъде извършено от основния инициатор на кампанията – Асоциация "Прозрачност без граници". Съгласно действащото законодателство право да извършват наблюдение имат неправителствени организации, регистрирани по реда на Закона на юридическите лица с нестопанска цел, но не и неформални коалиции от неправителствени организации.

Асоциация "Прозрачност без граници" бе регистрирана като официален наблюдател на изборите за Европейски парламент и на изборите за народни представители в 41-то Народно събрание. Организацията бе регистрирана с Решение на ЦИКЕП № ЕП-125/12.05.2009 г и съответно – с Решение на ЦИК № НС-81/27.05.2009.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Наблюдението на изборите за Европейски парламент бе осъществено от 281 регистрирани наблюдатели, които извършиха мониторинг на изборния ден на територията на 14 избирателни района в страната.

Наблюдението на изборите за 41-во Народно събрание бе осъществено от 418 регистрирани наблюдатели, които извършиха мониторинг на изборния ден на територията на всички 31 избирателни района в цялата страна.

В резултат от осъщественото наблюдение експертният екип на Асоциация „Прозрачност без граници“ изработи мониторингов доклад, който бе широко разпространен и анонсиран в публичното пространство, който може да бъде намерен на интернет сайта на Асоциация „Прозрачност без граници“, както и на сайта на инициативата „Сам избирам“ – www.samizbiram.bg (Доклад от наблюдението на изборите за избиране на представители на Република България в Европейския парламент и изборите за народни представители в 41-во Народно събрание: 1 част: купуване на избирателни гласове и контролиран вот; 2 част: финансиране на предизборните кампании).

II. ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА

В рамките на това направление през 2009 година екипът на Асоциацията осъществяваше дейности по два проекта „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“ и „Укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратурата на Република България“.

Корупцията в съдебната система се определя като сериозен проблем за България и необходимостта от справяне с него придобива все по-голямо значение в контекста на протичащата реформа в тази област. Анализът на Асоциация „Прозрачност без граници“ показва, че въпреки безспорно приоритетното значение на състоянието на съдебната система и оценките за напредъка на България към Европейския съюз, усилията на националните институции, неправителствените организации и донорите са фокусирани върху съда и следствието. В този смисъл прокуратурата, често определяна като консервативна и силно централизирана институция, остава извън тяхното внимание.

В противодействието на корупцията и организираната престъпност прокуратурата има ключово значение. С оглед преодоляването на този дефицит Асоциация „Прозрачност без граници“ стартира през 2003 година проекта „Укрепване капацитета на прокуратурата за противодействие на корупцията в България“, чиято реализация завърши през ноември 2005 година. От юни 2006 година Асоциацията започна реализирането на продължението на първата инициатива – проекта „Реформа на Прокуратурата на Република България“.

Проект „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“

Проектът „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“ е инициатива на Асоциация „Прозрачност без граници“, която бе осъществена в периода ноември 2008 – юни 2009 година. Тя е продължение на дейността от предходен проект, в резултат на който бяха проведени поредица от изследвания, анализи и обучителни семинари, посветени на контрола и управлението на финансови средства на Европейската общност.

Проектът бе осъществен съвместно с Министерството на вътрешните работи (Национална служба „Досъдебно производство“) и Прокуратурата на Република България, с подкрепата на програма МАТРА КАП на Посолството на Кралство Нидерландия в София.

Основна цел на съвместната инициатива е свързана с повишаване на компетентността на разследващите органи и унифициране на практиките по разследване на престъпленията, засягащи финансовите интереси на ЕО.

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Основните дейности при осъществяването на инициативата бяха организирани в следните основни насоки:

- изработване на методология за разследване на престъпления, свързани със злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз. За целта се предвижда създаване на съвместна работна група, включваща дознатели, прокурори и експерти на Асоциация „Прозрачност без граници“;
- проведен обучителен семинар по темата с участието на дознатели и прокурори, ангажирани в разследването на този вид престъпления. Всяка от участващите институции следва да определи свои представители, които да бъдат включени в обучението.
- Публикуван бе наръчник „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“. Публикацията представлява практическо ръководство, което може да бъде използвано в практиката на дознателите и прокурорите.

Проект „Укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратурата на Република България“

От началото на юли 2009 година Асоциация „Прозрачност без граници“ осъществява консултантска дейност по проект, осъществяван от Прокуратурата на Република България. Проектът е финансиран от финансиран от Фонда за институционално развитие за борба с корупцията на Световна банка.

Целта на проекта се състои в укрепване на капацитета и ефективността на Прокуратурата на Република България да осъществява мониторинг и противодействие на корупцията, включително сред прокурорите.

Асоциация „Прозрачност без граници“ осъществява консултантска дейност в две основни направления:

- осъществяване на социологически изследвания относно ефекта от дейността на прокуратура по разследване на корупционни престъпления и изработване на филм за работата по проекта;
- провеждане на обучителни семинари, конференция и Изработване на КАТАЛОГ с най-добрите европейски и други практики за борба с корупцията въз основа на комплексен сравнително-правни анализи.

До настоящия етап са проведени 3 обучителни семинара с участието на над 150 представители на прокуратурата и други институции с правомощия по разследване на корупционни престъпления и е реализиран първият етап от социологическото изследване.

III. ПОВИШАВАНЕ НА ОБЩЕСТВЕНАТА ИНФОРМИРАНост. ПРОВЕЖДАНЕ НА ЗАСТЪПНИЧЕСКИ КАМПАНИИ

Мониторинг на националните печатни и електронни медии

Екипът на Асоциацията осъществява редовен медиен мониторинг на националните печатни и електронни издания. Информацията относно корупционни казуси, злоупотреба с власт и обществени ресурси, анализи и коментари, посветени на различните измерения на проблемите на корупцията в различни обществени сфери се подлага на необходимата систематизация, която позволява да бъде използвана в рамките на дейностите по проектите и за идентифициране на проблемни области в борбата с корупцията.

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Проект "От добри практики към ефективни антикорупционни политики: партньорството между структурите на гражданското общество и държавната администрация като гарант за повишаване прозрачността и отчетността на администрацията на национално и местно ниво"

Проектът е инициатива на Асоциация "Прозрачност без граници", която се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма "Административен капацитет" на Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Неговото реализиране започна от началото на септември 2008 година.

Проектът има за цел да повиши капацитета и създаде условия за активното включване на структурите на гражданското общество и администрацията на местно и областно ниво в противодействието на корупцията и в усилията за реформиране на държавните институции в посока към по-голяма ефективност, прозрачност и отчетност.

Основните цели на проекта са:

- да създаде ресурси за повишаване информираността и практическите умения на структурите на гражданското общество и администрацията на местно и областно ниво по темите, свързани с корупцията и възможностите за превенция и противодействие чрез участието в изработване и приложение на конкретни политики и практики на граждански контрол, мониторинг и повишаване отчетността в работата на администрацията;
- да повиши уменията за партньорство между структурите на гражданското общество и администрацията в Република България.

Основните дейности при осъществяването на инициативата бяха организирани в следните основни насоки:

- проведено Специализирано експертно изследване с участието на 390 анкетиращи лица (представители на неправителствени организации, служители от централна и местна администрация);
- създадена Антикорупционна ресурсна информационна платформа, съдържаща систематизирана информация с анализи и изследвания по проблемите на корупцията в национален и международен аспект, както и подходи и практики за превенция и противодействие на корупцията в национален и международен аспект;
- проведени обучителни семинари на тема „Изграждане на капацитет на структурите на гражданското общество за формулирането на политики“ и семинар Берлин на тема „Обучение на СГО за формулиране на политики за противодействие на корупцията“ с участието на общо 60 представители на неправителствени организации;
- проведена заключителна конференция на тема „Партньорството между структурите на гражданското общество и администрацията като фактор за превенция и противодействие на корупцията“ с участието на 80 души;
- публикуван бе и Наръчник „Ефективно партньорство при реализиране на антикорупционни политики“, който бе широко разпространен сред представители на неправителствени организации в страната, държавни и общински институции.

Проект "Изграждане на Център за правна консултация на пострадали от корупция"

На 11 септември 2006 година отвори врати първият по рода си в България Център за правна консултация на пострадали от корупция. Центърът е инициатива на Transparency International – България и се реализира с финансовата подкрепа на Министерство на външните работи на Федерална Република Германия и на Министерство на външните работи на Република Франция. Инициативата е част от проекта "Advocacy and Legal

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Advice Centres in South East Europe", включващ изграждането на центрове за правна консултация и застъпничество в редица страни от Югоизточна Европа. Досега подобни центрове съществуват в Босна и Херцеговина, Република Хърватска и Румъния, България, Молдова и Сърбия.

Изграждането на центъра е предизвикано от нуждата да бъде повишена информираността на гражданите относно предизвикателствата, стоящи пред обществото в борбата с корупцията, както и да бъде провокирана обществената заинтересованост относно начините и механизмите за противодействие на корупцията.

Функционирането на Центъра има за цел да предостави възможност на гражданите да вземат активно участие в борбата с корупцията чрез предоставяне на безплатна правна помощ в подкрепа на техните усилия за възмездяване на корупционни престъпления от страна на обществени институции или техни служители. Центърът също така има за цел повишаване на капацитета и готовността на държавните институции за работа с граждани при оплаквания за случаи на корупция. В този контекст усилията на центъра са част от усилията за повишаване на общественото доверие към държавните институции и осъществяване на систематични подобрения (законодателни, административни и институционални) в борбата с корупцията.

Дейността на Центъра включва осигуряването на практическа правна помощ и експертна препоръка на граждани, които са пострадали или са станали свидетели на корупция и проявяват решимост да сезират компетентните държавни органи. За целта е открита безплатната телефонна линия 0800 11 224, на която могат да бъдат подавани сигнали за случаи на корупция.

Екип от юристи предоставя правна консултация и съвети относно:

- правата на гражданите в случаи на прояви на корупционно поведение;
- предвидените в действащото законодателство възможности на гражданите да се противопоставят на проявите на корупция;
- компетентните да се произнесат държавни органи.

Практическата помощ, предоставяна от Центъра, включва и консултация при изготвянето на жалби и сигнали от гражданите, информация относно приложимите законови процедури, набелязването на потенциални слабости в правната аргументация на жалбите и помощ при тяхното отстраняване, както и съвети относно начините за набавяне на необходимата документация.

През 2009 година към Центъра са подадени голям брой сигнали (217) за корупционни правонарушения в различни сфери на публичния живот, сред които съдебна система, здравеопазване, финансови услуги, полиция, приватизация, местна администрация и пенсионни фондове. Всички тези случаи са обработени от правния екип на Центъра. Някои от подадените случаи са симптоматични за наличието на корупционни практики в особено важни публични сфери

Освен ежедневната дейност по приемане на сигнали и предоставянето на правна консултация на граждани, Центърът функционираше като още един от инструментите на инициативата срещу купуването на изборителни гласове „Сам избирам“. На горещата телефонна линия бяха подавани сигнали за купуване на гласове в предизборните кампании през 2009 година, които своевременно са предавани на МВР за предприемане на необходимите мерки.

Проект "Разкриване на национален антикорупционен ресурсен център"

Асоциация "Прозрачност без граници" продължава да поддържа Антикорупционния център, който беше създаден с финансовата подкрепа на Европейската комисия. Библиотеката на центъра съдържа значителен обем от книги, периодични издания и аналитични материали, разглеждащи същността на проблема за корупцията в национален и световен мащаб. Наред с изданията на експерти, международни институции и други неправителствени организации, центърът предоставя на

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

разположение и всички публикации на "Прозрачност без граници" на английски и български език, които са резултат от 8-годишната работа на Асоциацията.

Изграденият капацитет на центъра позволява на екипа да продължи извършването на дейности в три основни насоки:

- обработване и попълване на информационния архив, който се допълва от няколко вида източници на информация. Архивът се попълва от ежедневния преглед на печата на националните печатни и електронни издания относно информация за случаи на корупция и анализи, посветени на темата. Наред с това, архивът се попълва с публикации, анализи и изследвания, публикувани в Интернет. Също така, архивът се попълва от материали от конференции, предоставени от държавни институции, от български и международни неправителствени организации;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- дейността на Антикорупционния ресурсен център се подпомага от стажанти – студенти по политология, европеистика и публична администрация от СУ, НБУ и чуждестранни университети. Асоциация "Прозрачност без граници" има вече установена практика да осигурява възможност на студенти да провеждат своя стаж, като наред с обучението им относно начина на функциониране на организацията, екипът полага усилия да популяризира каузата на ТИ за нетолерантност към корупцията. Стажантите оказват съдействие както в текущата работа на екипа, така и в дейността на центъра.

РЕГИОНАЛНА ПРОГРАМА

Проект "Подай сигнал"

Инициативата на Transparency International (ТИ) "Подай сигнал" има за цел да засили ефективната защита на лицата, подаващи сигнали за нередности и корупция. Основна задача на проекта е да се проучат съществуващите механизми за защита на тези лица в десет държави-членки на ЕС, което е осъществено чрез подробен анализ на практическото им приложение на механизмите. Инициативата се осъществява с финансовата подкрепа на програма "Превенция и борба срещу престъпността" на Европейската комисия, генерална дирекция "Правосъдие, свободи и сигурност".

В рамките на проекта бяха осъществени следните дейности:

- проведено социологическо изследване сред няколко групи лица (служители в общински, областни администрации, инспекторати на министерства и държавни агенции), които имат за цел да установят какво е нивото на защита на служителите, подаващи сигнали за злоупотреби и корупция в публичната администрация;
- осъществен правен анализ на законодателството в изследваната област;
- изработен национален доклад за България на тема "Възможна ли е алтернатива на мълчанието: Защита на лицата, подаващи сигнали за корупция в десет държави - членки на ЕС";
- на 9 декември 2009 г. Международния ден за борба с корупцията Асоциация "Прозрачност без граници" организира кръгла маса на тема "Ефективна защита на лицата, подаващи сигнали за корупция". Повод за организиране на форума бе представянето на доклада "Възможна ли е алтернативна на мълчанието: Защита на лицата, подаващи сигнали за корупция в десет държави-членки на ЕС". Във форума взеха участие заместник министър-председателят и министър на финансите Симеон

АСОЦИАЦИЯ „ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ“

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Дянков, министърът на регионалното развитие и благоустройството Росен Плевнелиев, както и заместник-министър на правосъдието Христо Ангелов и председателят на антикорупционната комисия към Народното събрание Яне Янев.

Във връзка с изпълнението на проекта националните представителства на ТІ, в това число и Асоциация „Прозрачност без граници“, изработиха подробни национални доклад относно нивото на защита на лицата, подаващи сигнали за корупция в съответните държави. В докладите са изследвани както националният политическия и културен контекст, така и законодателството, политиките и практиките в десетте страни. Представени са и предложенията на експертите от ТІ за това как да се подобри настоящата ситуация за лицата, подаващи сигнали. Въз основа на това е публикуван обобщаващият регионален доклад на същата тема.

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДЪРЖАВНИ ИНСТИТУЦИИ, МЕДИИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Освен ежедневната дейност по приемане на сигнали и предоставянето на правна консултация на граждани, Центърът функционираше като още един от инструментите на инициативата срещу купуването на избиращи гласове „Сам избирам“. На горещата телефонна линия бяха подавани сигнали за купуване на гласове в предизборните кампании през 2009 година, които своевременно бяха предавани на МВР за предприемане на необходимите мерки.

Асоциация „Прозрачност без граници“ поддържа постоянни работни контакти с всички държавни институции, чиято дейност е пряко свързана с противодействието на корупцията в страната:

- Прокуратурата на Република България – основен приоритет в сътрудничеството с Прокуратурата е изпълнението на ангажимента по предоставяне на консултантски услуги по проект „Проект „Укрепване на антикорупционния капацитет на Прокуратурата на Република България“, както и работата по проект „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“.
- Министерство на вътрешните работи – във връзка със сигнали за корупция, постъпили в Центъра за правна консултация на пострадали от корупция, както и във връзка с осъществяването на наблюдение на изборите за Европейски парламент и Народно събрание през 2009 година;
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството – подписано бе споразумение за сътрудничество, въз основа на което се осъществява и наблюдението на процеса по строителство на магистрала „Тракия“;
Споразумение за сътрудничество при наблюдение на сделки със значим обществен интерес е подписано и с Министерство на транспорта и информационните технологии и съобщенията;
- Клуб „Журналисти срещу корупцията“ – във връзка с изработването на филм за работата на Прокуратурата по проекта, осъществяван с финансовата подкрепа на Световната банка;
- Народното събрание – основен приоритет е сътрудничеството при разработването на промени в изборното законодателство;
- Във връзка с наблюдението на изборния процес и финансирането на предизборните кампании беше поддържано интензивно сътрудничество с повече от 50 неправителствени организации от цялата страна;
- екипът на Асоциацията поддържа отлично ниво на сътрудничество с представителите на медиите. По повод провеждането на конференции, пресконференции и оповестяването на международните изследвания на Transparency International

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

Асоциацията редовно предоставя специално подготвена информация за медиите, представители на Асоциацията участват в предавания по електронни медии и изработват анализи и коментари по разглежданите теми. Изключително ефективно бе сътрудничеството, установено с медиите при осъществяването на гражданската инициатива срещу купуването на гласове на изборите, проведени през лятото на 2009 година.

ТЕКУЩИ ДЕЙНОСТИ

Представяне на изследването на TI - Индекс за възприятие на корупцията

Като национално представителство на единствената международна организация за борба с корупцията Transparency International, Асоциация “Прозрачност без граници” ежегодно обявява международния **Индекс за възприятие на корупцията**. Изработеният от организацията Индекс вече се е наложил като сериозен ориентир за международните компании и институции относно нивото на корупция, икономическо и политическо развитие на изследваните страни.

Представяне на изследването на TI - Световен корупционен барометър

Вече пета поредна година Асоциация “Прозрачност без граници” обявява годишния **Световен корупционен барометър**. Основната цел на това изследване е да установи мнението на гражданите относно това кои сектори на обществото и кои сфери на живота са най-силно засегнати от корупция, до каква степен корупцията се е увеличила или намалила в сравнение с предишните години, колко често хората дават подкупи, каква е стойността им и какви са начините за тяхното извършване.

ПУБЛИЧНИ ИЗЯВИ И ФОРУМИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

В рамките на текущите си проекти през 2009 година, Асоциация “Прозрачност без граници” имаше голям брой публични изяви. Основна цел на екипа на Асоциацията е предизвикване на медиен интерес и широко отразяване на всичките ѝ инициативи. Асоциацията активно работи с широк кръг от представители на националните и регионални печатни и електронни медии. В резултат от установяването на трайни контакти с тях, всички събития, организирани от Асоциацията, са широко отразени в печатните и електронни медии.

- **Конференция по подписване на Договор за свободен и демократичен избор**, проведена на 21 януари 2009 година;
- **Обучителен семинар „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз”**, проведен на 1 юни 2009 година, с участието на 60 прокурори, следователи и дознатели;

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

- **Експертна дискусия „За и против регионалните преброителни центрове“**, проведена на 11 март 2009 година;
- **Обучителни семинари на тема „Ефективно противодействие на корупцията в България. Етични стандарти в работата на магистратите“**, проведени на 10-11 ноември и на 2-3 декември 200 година, с участието на 100 прокурори;
- **Обучителен семинар „Изграждане на капацитет на структурите на гражданското общество за формулирането на политики“**, проведен през април 2009 година, с участието на 40 представители на неправителствени организации;
- **Обучителен семинар в Берлин „Обучение на СГО за формулиране на политики за противодействие на корупцията“**, проведен през юли 2009 година, с участието на 20 представители на неправителствени организации и институции;
- **Конференция „Партньорството между структурите на гражданското общество и администрацията като фактор за превенция и противодействие на корупцията“**, проведена през юли 2009 година, с участието на 80 души;
- **Кръгла маса на тема "Ефективна защита на лицата, подаващи сигнали за корупция"**, проведена на 9 декември 2009 година;
- **Пресконференция за оповестяване на Световния корупционен барометър на Transparency International;**
- **Пресконференция за оповестяване на Световния индекс за възприемане на корупцията;**
- **Поредица от пресконференции относно осъществяваното наблюдение на предизборните кампании и изборния процес в продължение на целия период.**

НОВИ ПУБЛИКАЦИИ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

- **Доклад от наблюдението на изборите за избиране на представители на Република България в Европейския парламент и изборите за народни представители в 41-во Народно събрание: 1 част: купуване на изборителни гласове и контролиран вот; 2 част: финансиране на предизборните кампании**
- **Наръчник „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“**
- **Наръчник „Ефективно партньорство при реализиране на антикорупционни политики“**

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

- **“Възможна ли е алтернатива на мълчанието: Защита на лицата, подаващи сигнали за корупция в десет държави -членки на ЕС”**

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ” ПО ЧЛ. 38 ОТ ЗАКОНА ЗА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА С НЕСТОПАНСКА ЦЕЛ

Като организация с нестопанска цел Асоциация “Прозрачност без граници” извършва своята дейност в подкрепа на развитието на гражданското общество. Основен приоритет в работата на Асоциацията е иницирането и прилагането на проекти и програми за превенция и противодействие на корупцията на национално, регионално и местно равнище.

Съгласно Устава на Асоциация “Прозрачност без граници”, нейната мисия е да обединява усилията на държавните институции, местните власти, представителите на гражданското общество, частния сектор и медиите с цел провеждането на системни реформи и предприемането на конкретни действия срещу разпространението на корупцията в страната.

Всички проведени програми и инициативи на Асоциацията през 2009 година бяха непосредствено подчинени на изпълнението на по-горе посочените приоритети. Всички приходи, получени в рамките на изминалата година, са използвани в съответствие с изискванията за член 38, съгласно който организацията извършва работа в подкрепа на общественополезни дейности за развитието и стабилността на гражданското общество.

ОСНОВНИ НАСОКИ В ДЕЙНОСТТА НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ

1. Изследователско-аналитична дейност:

- правен анализ на законодателството, свързано с управлението на средства от фондовете на Европейския съюз;
- Изработена методология за разследване на престъпления, свързани със злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз;
- социологически изследвания, насочени към идентифициране на обществените нагласи и експертните оценки относно причините на купуването на избирателни гласове, проявите на проблема и основните насоки за противодействие на купуването на избирателни гласове;
- анализ на дефицитите в избирателните закони, които позволяват купуване на избирателни гласове;
- Социологически изследвания на обществените възприятия относно прозрачността при финансиране на предизборната кампания. В тази връзка беше проведено национално представително изследване, проведено със съдействието на социологическа агенция “Маркет линкс”;
- Медиен мониторинг на публикации относно финансирането на предизборната кампания;
- изработен Индекс на контролирания вот - 2009;
- социологическо изследване относно ефекта от дейността на прокуратура по разследване на корупционни престъпления;
- проведено специализирано експертно изследване с участието на 390 анкетиращи лица (представители на неправителствени организации, служители от централна и местна администрация) във връзка с

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

взаимодействието между публичните институции и гражданското общество при реализиране на антикорупционни политики;

- **създадена Антикорупционна ресурсна информационна платформа, съдържаща систематизирана информация с анализи и изследвания по проблемите на корупцията в национален и международен аспект, както и подходи и практики за превенция и противодействие на корупцията в национален и международен аспект;**

2. Мониторинг:

- граждански мониторинг на процеса на финансиране на предизборната кампания за избор на представители на България в Европейския парламент и 41-во Народно събрание през 2009 година;
- медиен мониторинг на публикациите в националните медии относно финансирането на предизборните кампании за избор на представители на България в Европейския парламент, 41-во Народно събрание и на частични местни избори през 2009 година;
- мониторинг на строителството на магистрала „Тракия“.

3. Застъпничество:

- изграден и функциониращ Център за правна консултация на пострадали от корупция, който поддържа безплатна телефонна линия за сигнали за корупция (0800 11 224);
- предоставяне на безплатни правни консултации на граждани при изготвянето на жалби и сигнали за корупционни нарушения до компетентните институции; предоставяне на информация за приложимите закони и оказване на помощ при тяхното отстраняване, предоставяне на съвети относно начините за набавяне на необходимата документация;
- застъпническа кампания за повишаване на прозрачността при финансиране на предизборните кампании за избиране на представители на България в Европейския парламент и на народни представители в 41-то Народно събрание;
- застъпническа кампания срещу нарушенията на изборното законодателство по време на кампанията за местни избори; Застъпническа кампания за повишаване на прозрачността при финансиране на кампанията за местни избори, промотиране на подхода за подписване на Договори за дарения при финансирането на предизборната кампания и Декларации за почтеност на произхода на средствата, използвани в предизборната кампания.

4. Семинари, обучения:

- обучение на представители на неправителствени организации, работещи на местно ниво в усвояване на техники и подходи за мониторинг на финансиране на политическата дейност на регионално ниво;
- обучение на наблюдателите на изборния процес;
- обучителен семинар на тема „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“;
- обучителни семинара на тема „Ефективно противодействие на корупцията в България. Етични стандарти в работата на магистратите“;

АСОЦИАЦИЯ "ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ"

ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

- Обучителен семинар в Берлин „Обучение на СГО за формулиране на политики за противодействие на корупцията“;
- Обучителен семинар „Изграждане на капацитет на структурите на гражданското общество за формулирането на политики“;
-

5. Конференции и пресконференции

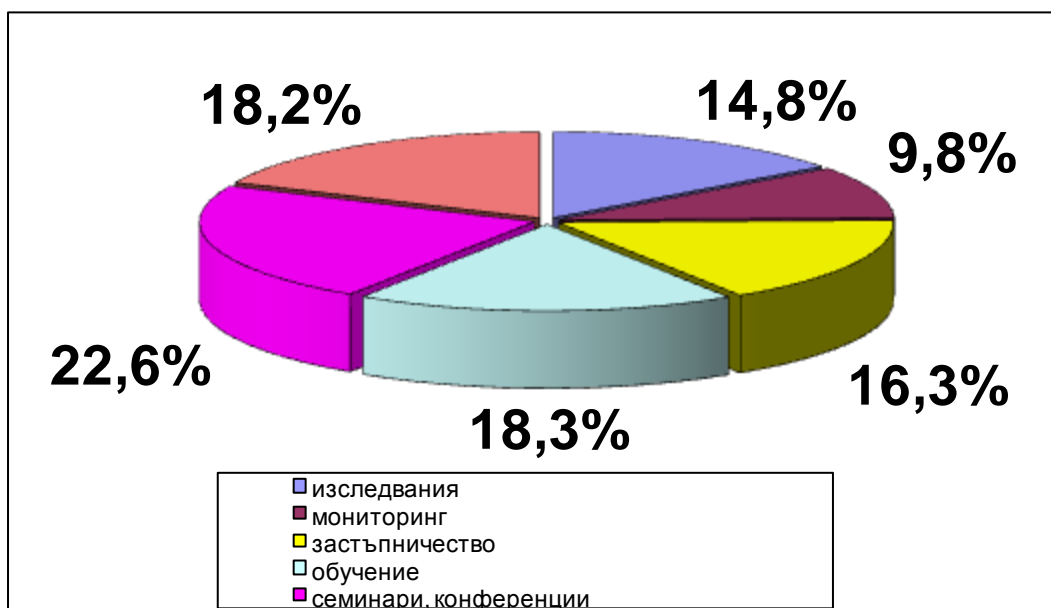
- Конференция по подписване на Договор за свободен и демократичен избор;
- Конференция „Партньорството между структурите на гражданското общество и администрацията като фактор за превенция и противодействие на корупцията“;
- Кръгла маса на тема "Ефективна защита на лицата, подаващи сигнали за корупция";
- Пресконференция за оповестяване на Световния корупционен барометър на Transparency International;
- Пресконференция за оповестяване на Световния индекс за възприятие на корупцията;
- Поредица от пресконференции относно осъществяваното наблюдение на предизборните кампании и изборния процес в продължение на целия период.

6. Публикации и информационна дейност:

- през изминалата година Асоциация "Прозрачност без граници" продължи дейността си по набиране, систематизиране, представяне и разпространение сред държавните институции, гражданските организации и медиите на набраната информация, анализи и изследвания, свързани с превенция и противодействие на корупцията;
- екипът на Асоциацията продължава дейността по предоставяне на информация от библиотеката на създадения Антикорупционен ресурсен център, като ежедневно обработва подадените заявки по електронен път за информация от библиотеката;
- „Доклад от наблюдението на изборите за избиране на представители на Република България в Европейския парламент и изборите за народни представители в 41-во Народно събрание: 1 част: купуване на изборителни гласове и контролиран вот; 2 част: финансиране на предизборните кампании“;
- Наръчник „Ефективно разследване на злоупотреби със средства от фондовете на Европейския съюз“;
- Наръчник „Ефективно партньорство при реализиране на антикорупционни политики“
- "Възможна ли е алтернатива на мълчанието: Защита на лицата, подаващи сигнали за корупция в десет държави -членки на ЕС"

АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ОТЧЕТЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2009 ГОДИНА

БЮДЖЕТ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
ПО ОСНОВНИ ДЕЙНОСТИ – 2007 ГОДИНА

БЮДЖЕТ НА АСОЦИАЦИЯ “ПРОЗРАЧНОСТ БЕЗ ГРАНИЦИ”
СПОРЕД ФИНАНСИРАЩИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ – 2007 ГОДИНА

